

Metodika
Blok 1
Evropa po válce

LEKCE

1

Poválečný chaos v Evropě

CÍLOVÁ SKUPINA
—
ZŠ / 14–15 let

ČASOVÁ DOTACE
—
45 minut

MEZIPŘEDMĚTOVÉ
VZTAHY
—
Občanská výchova

KLÍČOVÁ SLOVA
—
válna / mír /
spravedlnost /
konference

Anotace lekce

Lekce je založena na rozboru pramenů, které se přímo vztahují ke smlouvě podepsané 28. 6. 1919 ve Versailles s poraženým Německem. Jejím cílem je jednak představit možné důsledky, které smlouva přinesla, jednak dobové pohledy různých aktérů. Z nich názorně vyplývá, že již v době podpisu byly na smlouvu artikulovány dost odlišné názory na obou stranách. Lekce může pomoci lépe pochopit povahu jednotlivých důsledků pro různé skupiny lidí, jichž se dotýkala. Zároveň je lekce vhodným vstupem do celé problematiky meziválečných evropských dějin.

Badatelská otázka

Jak se lidé po konci války dívali na mírovou smlouvu?

Vzdělávací cíle

Obsah

- Versailleská mírová smlouva a její aspekty a důsledky.

Historické myšlení:

Dobové perspektivy

- Žáci na základě dobových pramenů analyzují důvody jednání konkrétních aktérů v minulosti.

Badatelské dovednosti

- Zohledňujeme dobový kontext.
- Porovnáváme prameny.

Vazba lekce na RVP ZV (2021)

- D-9-7-02** / rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů
D-9-7-03 / charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu

Zdroje

Zdroj 1

Versailleská smlouva

název

https://cs.wikisource.org/wiki/Versailleská_smlouva

link

komentář

Versailleská smlouva dojednaná s poraženým Německem a podepsaná 28. 6. 1919. Tato smlouva upravovala poválečné uspořádání německých poměrů, zejména povahu válečných reparací. V dotčené příloze jsou vypočítány různé typy válečných příkoří, které vytvářejí nárok na případné odškodnění.

Zdroj 2

Výpovědi francouzských občanů (vyfabulované výpovědi založené na výsledcích výzkumů v doporučené literatuře)

název

komentář

Stylizované výpovědi francouzských občanů vytvořené na základě pravděpodobných scénářů. I když samy nejsou autentické, odrážejí naše poznání válečných událostí mezi lety 1914–1918.

Zdroj 3A

Názory účastníků jednání ve Versailles
(John Maynard Keynes, *Ekonomické důsledky míru*,
Brno, 2004)

název

komentář

Úryvek z knihy *Ekonomické důsledky míru*, kterou v návaznosti na účast během pařížských jednání sepsal John Maynard Keynes, později světově proslulý ekonom. V knize vydané již v roce 1919 kriticky hodnotil tvrdé podmínky nastolené zejména vůči Německu, které podle něj neumožní budoucí stabilní spolupráci v Evropě.

Zdroj 3B

Názory účastníků jednání ve Versailles
(Max Weber, *Gesamtausgabe. Abteilung II. Briefe. Band 10*,
s. 621–622, Tübingen, 2012)

název

komentář

Dopis německého filozofa a sociologa Maxe Webera své manželce, v němž jí vypráví o svých dojmech z účasti v pařížské delegaci na jaře roku 1919. Z dopisu je cítit značné rozhořčení.

Zdroj 3C

Názory účastníků jednání ve Versailles
(Max Weber, *Politika jako povolání*, IN: *Metodologie – sociologie – politika*, Praha, 1998)

název

komentář

Úryvek ze stati Maxe Webera s názvem *Politika jako povolání* z roku 1919, která se zabývá obecnějšími otázkami politického života, avšak na několika místech se konkrétně zmiňuje o povaze versailleského systému.

Zdroj 4

Karikatura z britského časopisu *Punch* z června 1919

název

https://magazine.punch.co.uk/image/I0000kxJX1b_k.rQ

link

komentář

Karikatura z britského satirického časopisu *Punch*, který vycházel mezi lety 1841–2002. Ve svém žánru patřil k pionýrům moderní nejen politické satiry.

Návrh postupu

 Fáze

 Popis

 Učitel

 Žák

 Komentáře

Fáze 1
15 minut

práce se zdroji I

- Zadá úkol č. 1 a odpovídá na dotazy spojené zejména s významy slov.

- Čte a analyzuje zdroje 1 a 2.

Fáze 2
5 minut

vyhodnocení

- Pokládá dotazy.

- Odpovídá a kontroluje odpovědi.

Fáze 3
10 minut

práce se zdroji II

- Zadá úkol č. 2 a odpovídá na dotazy spojené zejména s významy slov.

- Čte a analyzuje zdroje 3a–c.

Fáze 4
10 minut

práce se zdroji III

- Zadá úkol č. 3 a intenzivněji pomáhá s metodickým postupem analýzy karikatury.

- Zde je důležité sledovat práci s karikaturou, která může být náročnější (průběžně se ptát na stav prací). Upozornit na doporučený metodický postup.

Fáze 5
5 minut

vyhodnocení a zodpovězení badatelské otázky

- Pokládá dotazy.

- Odpovídá a kontroluje odpovědi.

Kritéria hodnocení

Základní úroveň

Charakteristika odpovědi na badatelskou otázku

Žák v jednoduché odpovědi nereflektuje žádnou perspektivu.

Příklad odpovědi

Smlouva byla špatná.

Střední úroveň

Charakteristika odpovědi na badatelskou otázku

Žák formuluje promyšlenější odpověď, která však obsahuje jednoduché dělítko podle válečných stran.

Příklad odpovědi

Němcům se nelíbila, Francouzům ano.

Pokročilá úroveň

Charakteristika odpovědi na badatelskou otázku

Žák formuluje vícevrstevnatou odpověď, která reflektuje fakt, že různí lidé napříč všemi válečnými stranami měli různé pohledy a vlastní motivace.

Příklad odpovědi

Němci ji logicky odmítali, ale i část vítězů upozorňovala na problémy spojené se smlouvou. Lidé, kteří byli během války postiženi, chtěli odškodnění, a tak by asi smlouvu vítali.

Doporučená literatura

CONZE, E.

Velká iluze: Versailles 1919 a nové uspořádání světa.

Praha, Euromedia Group, 2021.

DEJMEK, J.

Zrod nové Evropy: Versailles, St-Germain, Trianon a dotváření poválečného mírového systému.

Praha, Historický ústav, 2011.

CHODĚJOVSKÝ, J.

Paříž 1919: mírová konference očima poradců československé a polské delegace.

Praha, Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2017.

MACMILLAN, M. O.

Mírotvorci: pařížská konference 1919.

Praha, Academia, 2004.

Metodika

Blok 1 / Evropa po válce

Lekce 1

Poválečný chaos v Evropě

Autor lekce (metodický a pracovní list):

Marek Fapšo

Grafická úprava:

Hedvika Vilinger Člupná

Dílo podléhá licenci [Creative Commons CC BY-SA 4.0](#)

[Uvedte původ–Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.](#)

Všechny metodiky a pracovní listy jsou v elektronické podobě ke stažení na webových stránkách dejepisplus.npi.cz.

Rok vydání 2022

Národní pedagogický institut České republiky

www.npi.cz

npi | Národní pedagogický institut
České republiky